

KINNITATUD

Järva maavanema 09.03.2011. a
korraldusega nr 148

ÕIEND RIIKLIKU JÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA PAIDE TÄISKASVANUTE KESKKOOLIS

I. Sissejuhatav osa

1. Riiklikku järelevalvet teostati Paide Täiskasvanute Keskkoolis. Järelevalve alus on Järva maavanema korraldus 9.09.2010. a nr 412.
2. Järelevalve eesmärgiks on välja selgitada, kuidas õppeasutuses on tagatud pedagoogide vastavus kvalifikatsiooninõuetele, korraldatud pedagoogide atesteerimine ja võimaldatud täienduskoolitust. Järelevalve toimus 31.01.2011–4.02.2011. a. Järelevalve teostas Järva Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna peainspektor Anne Viljat.
3. Järelevalve käigus vesteldi õppeasutuse direktori, õppealajuhataja ning pedagoogidega, tutvuti õppeasutuse dokumentatsiooniga ja analüüsiti seda, tutvuti õppeasutuse õpikeskkonnaga, kontrolliti Eesti Hariduse Infosüsteemis kajastatud andmeid.
4. Lühülevaade õppeasutusest:
Paide Täiskasvanute Keskkool on munitsipaalõppeasutus, aadress: Lai t 33, Paide; 72714;
Õppeasutuse pidaja on Paide linn;
Õppeasutuses toimub õppe- ja kasvatusgevus eesti keeles;
Õpilaste üldarv on 197;
Pedagoogide üldarv on 16.

II. Olukorra kirjeldus ja analüüs

Pedagoogide kvalifikatsioon, atesteerimise korraldus ja täienduskoolituse võimaldamine

1. Andmed pedagoogide kohta (tabel 1 ja kirjeldus ning analüüs)

1.1. Õppeasutuse juhi poolt kehtestatud ja tegelikult täidetud ametikohad.

1.2. Ametikohtadel töötavate pedagoogide arv.

1.3. Kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogide arv ja osakaal.

Tabel 1. Andmed pedagoogide kohta

Pedagoogilised töötajad	Kehtestatud ametikohtade arv	Tegelikult täidetud ametikohtade arv	Ametikohta- del töötavate pedagoogide arv	Kvalifikatsiooni- nõuetele vastavaid pedagooge		Kvalifikatsiooninõue- tele mittevastavaid pedagooge	
				Arv	%	Arv	%
Juhid	2	2	2	2	100	0	0
Õpetajad	8,83	8,83	15	13*	86,7	2	13,3
Huvijuht	-						
Logopeed	-						
Koolipsühholoog	-						
Eripedagoog	-						
Parandusõppe	-						

õpetaja							
Kasvataja	-						
Ringjuht	-						
Kokku							

* Ühel õpetajal puudub tasemeharidus ühes õpetatavas aines, vastab kvalifikatsiooninõuetele teises aines.

Paide Täiskasvanute Keskkool on üldhariduslik munitsipaalkool, õppeasutuse pidaja on Paide linn. Koolis on avatud põhikooli- ja gümnaasiumiklassid. Üldhariduskooli juures tegutseb ka rahvaülikool. Samas majas asuvad mitmed erinevad asutused, nagu Järvamaa Keskraamatukogu, Kesk-Eesti Noorsootöö Keskus, Paide Avatud Noortekeskus, Paide Eakate Päevakeskus, Paide Huvikeskus.

Noortekeskuse ja noorsootöö keskuse kaudu on korraldatud täiskasvanute kooli õppurite nõustamine (karjäärialane ja psühholoogiline nõustamine) ja huvitegevus, sellega on seletatav vastavate ametikohtade puudumine kooli ametikohtade loetelus.

1.1. Õppeasutuse juhi poolt kehtestatud ja tegelikult täidetud ametikohad

Paide Täiskasvanute Keskkoolis on kehtestatud ametikohti 8,83, kõik ametikohad on täidetud. Personali värbamisel lähtutakse õppeasutuse koolituspoliitikast (kinnitatud direktori käskkirjaga 18.12.2007) ja kooli vajadustest.

Paide Täiskasvanute Keskkooli õpetajate vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise kord on kinnitatud direktori käskkirjaga 18.12.2007. Konkursikomisjoni kuulub lisaks kooli töötajatele ka hoolekogu esindaja. Konkursid õpetaja vaba ametikoha täitmiseks on välja kuulutatud peamiselt kooli koduleheküljel.

Õpetajate töölevõtmisel on komisjon arutanud konkursile saabunud sooviavaldusi. Üldjuhul on olnud õpetaja ametikohale üks kandidaat, harva kaks kandidaati. Sageli on kooli juhtkonnal tulnud teha konkreetsele õpetajale ettepanek konkursil osaleda, sest ainult konkursi väljakuulutamist ei piisa, et ametikoht sobiva kandidaadiga täita.

1.2. Ametikohtadel töötavate pedagoogide arv

Koolis töötab 16 pedagoogi: direktor, õppealajuhataja (ühtlasi ka aineõpetaja) ja 14 õpetajat. Mitmed õpetajad töötavad koolis osalise koormusega, omades suuremat koormust mõnes teises töökohas (saksa ja vene keel, geograafia, matemaatika, keemia, bioloogia, kunstõpetus, psühholoogia ja karjääriõpetus).

Osalise töökoormusega on koolil raske leida sobivaid, kvalifikatsiooninõuetele vastavaid õpetajaid. Arvestada tuleb kohaliku tööjõuturu olukorra ning mittestatsionaarse õppega kooli spetsiifikaga. Õpetajate töölevõtmisel on eelistatud inimesed, kes omavad täiskasvanutega töötamise kogemust, kuid selliseid töötajaid on raske leida.

Kooli õpetajaskonna hulgas on pedagooge, kes on antud koolis pikka aega töötanud ja omavad suuri kogemusi täiskasvanud õppijate õpetamisel. Rohkem kui pooled õpetajad on vanuses üle 60 eluaasta, mitmed neist soovivad vanaduspuhkusele jääda, mis seab kooli ette keerulise ülesande täita ametikohad uute, kvalifitseeritud ja andragoogika-alaste kogemustega õpetajatega.

Kooli arengukavas 2011–2013 nähakse ette mitme uue õpetaja värbamine (keemia, bioloogia, füüsika, matemaatika).

1.3. Kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogide arv ja osakaal

Paide Täiskasvanute Keskkooli 15 õpetajast vastavad täielikult kvalifikatsiooninõuetele 12 õpetajat, osaliselt 1 õpetaja (puudub tasemeharidus aine õpetamiseks, omab pedagoogilist kõrgharidust teises ainevaldkonnas).

Kaks õpetajat (13,3%) ei vasta kvalifikatsiooninõuetele, kuna neil puudub antud ametikohal töötamiseks vajalik tasemeharidus.

Kooli sisehindamisaruande kohaselt toimub koolis süsteemne personali hindamine. Viimastel aastatel on pööratud suuremat tähelepanu personali kvalifikatsioonile. 2009/2010. õa sisehindamise plaanis kajastus teiste valdkondade kõrval ka õpetajate vastavus kvalifikatsiooninõuetele.

Kooli sisehindamisaruandest 2007/2008.–2009/2010. õa kohta ei selgu õppeasutuse täpne olukord pedagoogide kvalifikatsiooninõuete täitmise osas („Tööle on võetud kvalifikatsiooni ja täiskasvanute õpetamise kogemustega õpetajad“ ja „Koolil on kvalifitseeritud ja suurte andragoogiliste kogemustega õpetajaskond“). Aruanne ei kajasta, et koolis töötab õpetaja, kes ei vasta haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele (põhikooliklasside keemia- ja bioloogiaõpetaja).

Personali hindamise valdkonna parendustegevusena nähakse sisehindamisaruandes ette personali koosseisu suurendamine 2010/11. õppeaastal huvijuhhi võrra, samuti on välja toodud eesmärk „Koolis on kõik töötajad kvalifitseeritud“.

Personali värbamisel lähtutakse Paide Täiskasvanute Keskkooli koolituspoliitikast. Nimetatud dokument on kinnitatud direktori käskkirjaga 18.12.2007. Järgnevate aastate üldtööplaanides (2008/09, 2009/10, 2010/11) nimetatakse õppeaasta eesmärkide seas koolituspoliitika uuendamist – dokumentidest ei selgu, miks koolituspoliitikat igal aastal uuendatakse. Ka õppeasutuse uues arengukavas (2011–2013) planeeritakse 2011. aastaks koolituspoliitika täiendamine.

Arengukava üks osa on personali koolituskava, kus seatakse eesmärgiks õpetajate vastavus kvalifikatsiooninõuetele, planeeritakse direktori, õppealajuhataja ja õpetajate koolitused, samuti kollektiivi sisekoolitused, suveseminarid ja täiskasvanute koolide ühiskoolitused, rahvusvahelised koolitused.

2. Direktori ja direktori asetäitjate (edaspidi *juhtide*) kvalifikatsioon, täienduskoolitus ja keeleoskuse tase (tabelid 2 – 3 ja kirjeldus ning analüüs)

2.1. Juhtide haridustase.

2.2. Kvalifikatsiooninõuete täitmiseks vajaliku täienduskoolituse läbimine ja viimase viie aasta jooksul läbitud täienduskoolitus.

Tabel 2. Direktori ja direktori asetäitjate kvalifikatsioon, koolitus ja keeleoskuse tase

	Juhtide arv	Tasemeharidus			Koolitused					Keeleoskuse tase			
		Pedagoogiline kõrgharidus	Muu kõrgharidus	Kultuurialane kõrgharidus	240-t juhtimiskoolitus	160-t juhtimiskoolitus	Juhtimiskoolituse läbimise aasta	240-t pedagoogikakursus	5 a jooksul läbinud 160 t täienduskoolitust	C1- kõrgetase	B2 -kesktase	Tasemeharidus on omandatud eesil keeles	Muu keeletase
Direktor	1	1			460 t		1998		v				
Direktori asetäitja õppetöö alal	1		1		460 t		2001		v				
Kokku	2	1	1		1				2				

2.1. Juhtide haridustase

Paide Täiskasvanute Keskkooli direktoril on Viljandi Kultuurikolledžis omandatud huvihariduse pedagoogi kutse, haridustase on rakenduskõrgharidus. Direktoril on 15 aastat pedagoogilise töö staaži.

Õppealajuhataja on lõpetanud Eesti Põllumajanduse Akadeemia; õpetajakutse omandamiseks läbis ta Tallinna Pedagoogikaülikoolis õpetajakoolituse (1993). Õppealajuhatajal on 25 aastat pedagoogilise töö staaži.

2.2. Kvalifikatsiooninõuete täitmiseks vajaliku täienduskoolituse läbimine ja viimase viie aasta jooksul läbitud täienduskoolitus

Direktoril on läbitud 460-tunnine koolijuhtide põhikoolitus (1998) ja 160-tunnine juhtimiskoolitus „Lasteaed kui institutsioon ja organisatsioon“ (2001).

Viimase viie aasta jooksul on direktor läbinud 141 tundi täienduskoolitusi Eesti Vabariigi täienduskoolitusasutustes (nt Merlecons ja KO, BDA Consulting), sh oma kooli juures tegutsevas rahvaülikoolis ja teistes täiskasvanute gümnaasiumides (Tallinn, Kuressaare, Jõgeva) – Moodle õpikeskkonna rakendamise võimalused, individuaalse õppe korraldamine, loovuse arendamine, arvuti koolis, terves kehas terve vaim jne. Nimetatud koolitustele lisanduvad koolitusreis Austriasse (40 t) ning SA Archimedes programmi Grundtvig täienduskoolitused, arvestuslikult 152 t. Seega on koolijuht osalenud erinevates täienduskoolitustes kokku 333 tundi.

Aastatel 2004–2009 õppis koolijuht Tartu Ülikooli magistriõppes. Õpingud katkesid 2009. a. Vastavalt Tartu Ülikooli tõendile koolijuhi õppetulemuste kohta on juht osalenud õppes 546 tunni ulatuses, mida on koolis arvestatud kui täienduskoolitust.

Kooli hariduspoliitikat käsitlev dokument ei sätesta, kuidas toimub koolis tasemekoolituses osalemise arvestamine, seda ei käsitleta kui võimalust iseseisvaks enesetäiendamiseks, mistõttu ei ole õigustatud tasemeõppes osaletud tundide arvestamine täienduskoolituse hulka.

Õppealajuhatajal on läbitud 460-tunnine koolijuhtide põhikoolitus (2001).

Viimase viie aasta jooksul on õppealajuhataja läbinud 160 tundi täienduskoolitusi, mille hulka kuulub ka üks koolitus Soome Vabariigis Tampere Aikuislukios (haridusasutuse strateegiline juhtimine, 16 t). Suur osa koolitustest on läbitud oma kooli juures tegutsevas rahvaülikoolis või teistes täiskasvanute gümnaasiumides ühiste koolituspäevade käigus – kokku 88 tundi (nt Moodle õpikeskkonna rakendamise võimalused, individuaalse õppe korraldamine, loovuse arendamine, arvuti koolis, andragoogika, juhtimine muutustes, täiskasvanud õppija toetamine jne).

3. Koolis töötavate tugispetsialistide kvalifikatsioon, täienduskoolitus ja keeleoskuse tase (tabel 4 ja kirjeldus ning analüüs)

3.1. Tugispetsialistide haridustase.

3.2. Kvalifikatsiooninõuete täitmiseks vajaliku täienduskoolituse läbimine ja viimase viie aasta jooksul läbitud täienduskoolitus.

Tabel 4. Koolis töötavate tugispetsialistide kvalifikatsioon, täienduskoolitus ja keeleoskuse tase

	Tugispetsialistide arv	Tasemeharidus						Koolitused					Keeleoskuse tase			
		Pedagoogiline kõrgharidus	Eripedagoogika/ logopeedia/ koolipsühholoogia/ kultuurial. kõrgharidus	Psühholoogia alane kõrgharidus	Muu kõrgharidus	Pedagoogiline keskeriharidus	Muu keskeriharidus	Keskharidus	160-t koolipsühholoogia kursus	160-t pedagoogika/ noorsootöö kursus	160-t eripedagoogika kursus	40-t pedagoogika või noorsootöö kursus	5 a jooksul läbinud 160 t täienduskoolitust	C1- kõrgtase	B2- kesktase	Tasemeharidus omandatud eesli keeles
Huvijuht	-															
Logopeed	-															
Eripedagoog	-															
Koolipsühholoog	-															
Parandusõppe õpetaja	-															
Õpilaskodu või pikapäeva-rühma kasvataja	-															
Ringijuht	-															
Kokku	0															

3.1. Tugispetsialistide haridustase

Tugispetsialistide õppeasutuses ei ole. Õppurite nõustamisel on õpetajatel abiks Kesk-Eesti Noorsootöö Keskuse töötajad (karjäärinõustamine, psühholoogiline nõustamine).

4. Õpetajate kvalifikatsioon, täienduskoolitus, atesteerimine ja keeleoskuse tase (tabelid 5 – 6 ja kirjeldus ning analüüs)

4.1. Õpetajate haridustase.

4.2. Õppeaine õpetamiseks vajaliku ettevalmistuse olemasolu.

4.3. Kvalifikatsiooninõuete täitmiseks vajaliku täienduskoolituse läbimine ja viimase viie aasta jooksul läbitud täienduskoolitus.

4.4. Atesteerimisel omistatud ametijärk.

Tabel 5. Õpetajate kvalifikatsioon, täienduskoolitus, atesteerimine ja keeleoskuse tase

Õppeaine	Õppeaineid õpetavate õpetajate arv	Tasemeharidus					Erialane ettevalmistus		Koolitused			Omistatud ametijärk				Keeleoskuse tase			
		Pedagoogiline/eripedagoogiline kõrgharidus	Kõrgharidus	Pedagoogiline keskeriharidus	Keskeriharidus	Läbitud õpetajakoolitus	Ettevalmistus õpetatavas aines/ ainevaldkonnas	Puudub ettevalmistus aine õpetamiseks	160-t pedagoogika/ eripedagoogikakursus	Läbitud ainealane täienduskoolitus 30 AP või 45 EAP ulatuses	5 a jooksul läbinud 160 t täienduskoolitust	Pedagoog-metoodik	Vanempedagoog	Pedagoog	Noorempedagoog	Ametijärguta	C1- kõrgtase	B2- kesktase	Tasemeharidus omandatud eesti keeles
Klassiõpetaja	-																		
Eesti /vene keel ja kirjandus	2	2				2				0			2						
Eesti keel teise keelena	-																		
Eesti kirjandus																			
Inglise keel	1	1				1				0			1						
Saksa keel	1	1				1				0			1						
Vene keel	1	1				1				1		1							
Prantsuse keel	-																		
Matemaatika	2	2				2				1		1	1						
Loodusõpetus	-																		
Geograafia	1	1				1				1			1						
Bioloogia	2		1		1	1	1	1		1			2						
Keemia	2		1		1	1	1	1		1			2						
Füüsika	1	1				1				0			1						
Ajalugu	2	1	1		1	1			1	0			2						
Eesti ajalugu	-																		
Inimeseõpetus (psühhol.)	1		1				1			1			1						
Ühiskonnaõpetus	1		1		1	1			1	0			1						
Muusikaõpetus	1		1		1	1				0			1						
Kunstiõpetus	2	2				1	1			0			2						
Töö- ja tehnoloogiaõpetus	-																		
Käsitöö	-																		
Kehaline kasvatus	-																		
Valikaine	1		1			1				1			1						
Kokku	21	12	7			5	16	4	2	2	7		2	19					

Õpetajate haridustase, õppeaine õpetamiseks vajaliku ettevalmistuse olemasolu ja kvalifikatsiooninõuete täitmiseks vajaliku täienduskoolituse läbimine

Paide Täiskasvanute Keskkooli 15 õpetajast omavad erialast pedagoogilist kõrgharidust mõlemad eesti keele õpetajad, inglise, saksa ja vene keele õpetajad, mõlemad matemaatikaõpetajad, geograafiaõpetaja, füüsikaõpetaja ja kunstiõpetaja. Nimetatud pedagoogid vastavad haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele, neil on olemas ainete õpetamiseks vajalik ettevalmistus.

Ajalugu õpetab koolis kaks õpetajat. Ühel õpetajal on erialane kõrgharidus ning ta vastab kvalifikatsiooninõuetele. Teisel ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetajal on magistr kraadile vastav tasemeharidus (1996, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia), läbitud õpetajakoolitus Tallinna Pedagoogikaülikoolis (40 AP) ja omandatud Tartu Ülikoolis ajaloo erialal bakalaureusekraad. Seega on õpetajal aine õpetamiseks vajalik ettevalmistus ning ta vastab kvalifikatsiooninõuetele.

Bioloogia- ja keemiaõpetajatest ühel on haridustasemeks keskharidus (õpib Narva kolledžis klassiõpetaja erialal). Õpetaja on eelnevalt õppinud tasemekoolituses nii Tartu Ülikoolis (põhikooli loodusainete õpetaja eriala) kui ka Pihkva Pedagoogilises Instituudis (bioloogia- ja keemiaõpetaja eriala), kuid ei ole õpinguid lõpetanud. Seega puudub nimetatud õpetajal kvalifikatsiooninõuetele vastav tasemeharidus.

Õpetaja võeti tööle 3.09.2007 ja temaga sõlmiti tähtajatu tööleping (kuna õpetaja ei vastanud kvalifikatsiooninõuetele, tulnuks „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 75 lg 6 alusel sõlmida tähtajaline tööleping tähtajaga kuni üks aasta). Õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leitud kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat.

Kvalifikatsiooninõuetele mittevastava õpetajaga on sõlmitud uued, tähtajalised töölepingud (03.09.2009–19.06.2010 ning 19.06.2010–19.06.2011).

Teine bioloogiat ja keemiat õpetav pedagoog on lõpetanud Eesti Põllumajanduse Akadeemia veterinaararsti erialal, läbinud 160-tunnise pedagoogikakursuse Tartu Ülikoolis ja õpetajakoolituse Tallinna Pedagoogikaülikoolis, omandades õpetajakutse. Õpetaja on läbinud ka 160-tunnise keemia täiendõppekursuse ja 160-tunnise loodusainete visualiseerimise võimalusi käsitleva koolituse. Nimetatud õpetaja omab ettevalmistust õpetatavates ainetes ning ta vastab kvalifikatsiooninõuetele.

Kunstiõpetust õpetab kaks õpetajat. Gümnaasiumiosas annab tunde erialase kõrgharidusega õpetaja, kes asus tööle 3. jaanuaril 2011. Põhikooliosas õpetab kunstiõpetust õpetaja, kellel ei ole tasemeharidust õpetatavas aines. Õpetaja ei vasta haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele (EHIS-es on hinnatud aine õpetamine kvalifikatsiooninõuetele vastavaks).

Psühholoogiat ja valikainet (karjääriõpetus) õpetav õpetaja on lõpetanud Lääne-Viru Rakenduskõrgkooli (2008), omandades rakenduskõrghariduse sotsiaaltöö erialal. Tegemist on sotsiaalteenuste õppesuunaga, mis ei kuulu hariduse õppevaldkonda.

Õpetajal on läbitud sotsiaalpedagoogiline täienduskoolitus (160 t) ja karjääriteenuste põhialuste koolitus (240 t). Tegemist on täienduskoolitustega, mitte kvalifikatsiooni tagavate pedagoogikakursustega.

Õpetajal puudub vastav tasemeharidus ning 160-tunnine pedagoogikakursus (haridus- ja teadusministri 26. aug 2002. a määruse nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ §-d 21, 22) – seega ei vasta õpetaja haridusministri määrusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

Psühholoogia- ja valikaine õpetaja töötab koolis alates 2010/2011. õa algusest, temaga sõlmiti tähtajatu tööleping. Vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 75 lg-le 6 tulnuks töötajaga sõlmida tööleping tähtajaga kuni üks aasta.

Viimase viie aasta jooksul läbitud täienduskoolitus

Õpetajate tööalase koolituse läbiviimine toimub koolis väljatöötatud koolituspoliitika ja üldtööplaani alusel. Õppeasutuse koolituspoliitika kohaselt vastutab iga töötaja ise enesearendamise ja kvalifikatsiooni

säilitamise eest. Koolituste korraldamisel arvestatakse kooli kui terviku ja personali individuaalseid vajadusi. Koolis eelistatakse grupikoolitusi, majasiseseid koolitusi ja töötajate iseseisvat õpet koolitusasutustes pakutavatele koolitustele. Koolituse kvaliteedi ja maksumuse parima suhte tagamiseks selgitatakse välja koolitusorganisatsiooni või koolitaja pädevus. Koolituste aja ja asukoha valikul otsitakse võimalusi, mis sobiksid kooli tööajarežiimi ja töö iseloomuga. Töötajaga, kellele võimaldatakse osalemine pikaajalistel koolitustel, sõlmib koolijuht lepingu.

Õppeasutuse koolituspoliitikaga määratletakse, kuidas koolitused planeeritakse, koolitusvajadusi hinnatakse, koolitustele lubatakse, koolituste üle arvestust peetakse, koolituskulusid hüvitatakse, koolituste tulemuslikkust hinnatakse, samuti määratakse koolituskorralduse vastutustasandid. Koolituspoliitika toimimist hinnatakse sisehindamise kaudu.

Koolituspoliitikas sätestatakse, et koolis eelistatakse koolitusasutustes õppimisele töötajate iseseisvat õpet, kuid samas ei ole määratletud, kuidas toimub õpetaja iseseisva tööna toimunud täienduskoolituse arvestamine: vastavat korda ei ole õppeasutuses välja töötatud. Pedagoogide iseseisev enesetäiendamine ei kajastu Eesti Hariduse Infosüsteemis.

Kooli hariduspoliitikat käsitlev dokument ei sätesta, kas ja millistel alustel arvestatakse tasemekoolituses osalemine õpetaja iseseisva enesetäiendamise hulka. Koolijuhi õppimist tasemeõppes on käsitletud täienduskoolitusena ja vastavad sissekanded on ka EHIS-es, samas ei ole seda tehtud teiste tasemekoolituses osalenud pedagoogide puhul, kellel ei ole täidetud nõue läbida iga viie aasta järel tööalane täienduskoolitus vähemalt 160 tunni ulatuses (tasemeõpe Narva kolledžis ja Tartu Ülikoolis).

Õppeasutuse koolituspoliitikas ei kajastu õpetajate tööalase täienduskoolituse maht (vähemalt 160 tundi iga viie aasta jooksul, Vabariigi Valitsuse 22.11.2000. a määruse nr 381 „Õpetajate koolituse raamnõuded“ § 17 lg 2).

Õppeasutuse koolituspoliitikas sätestatakse õpetajate üld- ja eripädevusnõuded, kuid samas ei seata eesmärgiks saavutada kõikide kooli pedagoogide vastavus haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

2011. aastal koostatud arengukavas seatakse eesmärgiks tagada õpetajatele 160 tundi täienduskoolitusi viie aasta jooksul. Arengukavas kajastub koolijuhi 240-tunnine täienduskoolitus; eesmärgiks on suurendada koolisestest koolituste osakaalu.

Paide Täiskasvanute Keskkooli personali koolituse eesmärk on tagada töötajate igakülgne areng ja toetada õpetajate ametialast pädevust. Õppeasutuses planeeritakse õpetajate osalemine täienduskoolituses (koolitusplaani), peetakse arvestust koolitustest osavõtu üle, hinnatakse täienduskoolituste tulemuslikkust.

Koolitusplaani koostamisele eelneb õpetajate teavitamine koolitusvõimalustest ja -pakkumistest. Õpetajate soovide ja kooli juhtkonna hinnangute põhjal töötaja koolitusvajadusele koostab õppealajuhataja koolitusplaani, arvestades ka kooli rahalisi võimalusi, töökorraldust, täiskasvanute õpetamise eripära ja muid tegureid. Vestlustest kooli töötajatega ja arenguveestluste dokumentidest ilmneb, et eneseanalüüsi osa õpetaja täienduskoolituste planeerimisel on seni olnud suhteliselt tagasihoidlik.

Arenguveestluste eel täidavad töötajad ühtse küsimustiku. 2009. a toimunud arenguveestluste dokumentides kajastuvad pedagoogide koolitussoovid (mida oleks vaja/tahaksin juurde õppida?) Uues, 2011. aastal kasutusele võetud küsimustikus on suurendatud õpetajate täienduskoolituste analüüsi osa (õppeaasta jooksul läbitud koolitused, koolitusvajadus, mida uut ja huvitavat on andnud koolitused, kuidas anda kolleegidele koolitustest tagasisidet).

Arenguestluste käigus tekkivad ideed ja ettepanekud leiavad kajastamist uue õppeaasta üldtööplaanis ja sisehindamise kokkuvõttes.

2010/2011. õa koolitusplaan kajastab koolijuhtide ja õpetajate osalemist täienduskoolitustes, sh ainealastes koolitustes. Kavakohaselt osaleb õpetaja 1–4 koolitusel. Koolitusorganisatsioonidest on esindatud Tallinna Ülikool (kõige arvukamalt), Jaan Tõnissoni Instituut, Narva kolledž (tasemehariduse omandamine), Lääne-Viru Rakenduskõrgkool, Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, Tartu Raatuse Gümnaasium, Paide Gümnaasium. Koolitusplaan ei kajasta täienduskoolituste temaatikat ega koolituste mahtu. Koolitusplaan ei kajasta 2011. a algusest kooli tööle asunud kunstiõpetaja täienduskoolitusi.

Kooli pedagoogide osalemine täienduskoolituses toimub üldiselt koolitusplaani alusel (koostatakse alates 2006. aastast), kuid kuna õppeaastat planeerides ei ole alati võimalik kõiki koolitusvõimalusi ette näha, tehakse plaanidesse muudatusi. Koolis peetakse arvestust ka õpetajate tegeliku täienduskoolitustel osalemise üle.

Pärast täienduskoolitust täidavad õpetajad koolitatu hindamislehe ja koolituse hindamise vormi, andes hinnangu koolitusele. Koolil tuleks kaaluda kahe erineva hindamislehe täitmise otstarbekust, samuti hinnata iga küsimuse vajalikkust selle kaudu saadava informatsiooni seisukohast.

Õppealajuhataja analüüsib õpetajate osavõttu täienduskoolitustest ning töötajate rahulolu nendega. 2009/2010. õppeaasta kohta koostatud analüüsist ilmneb, et koolitustest osavõtu aktiivsus on pedagoogiti väga erinev. Leitakse, et pedagoogide poolt läbitud koolitused on kooskõlas kooli arengukavaga.

2007.–2010. aasta kohta koostatud täienduskoolituse kokkuvõte annab ülevaate, millistel koolitustel on osaletud (juhtide koolitused, õpetajate ainealased koolitused, sisekoolitused, rahvaülikooli koolitused, suveseminarid, täiskasvanute gümnaasiumide ühiskoolitused, rahvusvahelised koolitused). Analüüsist nähtub, et osavõtt koolitustest on langenud koolitusrahade vähendamise tõttu (2007/08. õa oli koolitustest osavõtt tunduvalt elavam kui kahel järgmisel õppeaastal), samuti tuuakse välja täienduskoolituste mõju töötajate töötulemustele ning võimalikud parendustegevused.

Sisehindamise käigus on ilmnenu, et koolis tuleb kasutusele võtta uuemad õpetamismeetodid. Juba 2006/2007. õa õppe- ja kasvatustegevuse analüüsist toodi välja vajadus kasutada kaasaegsemaid õpetamismeetodeid ja parandada õpetajatevahelist koostööd, samuti leiti, et õpetajad peaksid aktiivsemalt osalema täienduskoolitustel. Analüüsist tulenevalt seati 2007/2008. õa eesmärgiks kaasaegsete õppemeetodite rakendamine. Ka järgmise õppeaasta eesmärkide seas on nimetatud tunni efektiivsuse tõstmise abinõuna kaasaegsete õppematerjalide ja -meetodite kasutamist. 2008/2009. õa sisehindamise käigus kontrolliti pedagoogide õpetamismeetodeid. 2009/2010. õa üldtööplaanis on koolile seatud 21 eesmärki, sh kaasaegsemate õpetamismeetodite kasutamine.

Koolijuhi selgituste kohaselt on kaasaegsete õpetamismeetodite ja uute IT-vahendite kasutamisega vaja pidevalt tegeleda, et õppurite huvi õppimise vastu säiliks, õpilased saavutaksid nõutavad õpitulemused ning väljalangevus väheneks. Koolis rõhutatakse täiskasvanud õppijate õpetamise eripära ja vajadust koolitusteks, mis seda arvestaks.

Kuna õpetamismeetodite kaasajastamine on koolil juba pikka aega olnud parendustegevusena esile toodud, tuleks õppeasutuses kaaluda konkreetsete abinõude kompleksi väljatöötamist meetoodika-alase tegevuse intensiivistamiseks (õpetajate osavõtt meetoodika-alastest koolitustest ja maakonna aineseksioonide õppepäevadest, parima pedagoogilise kogemuse ja täienduskoolituste materjalide järjepidev tutvustamine kolleegidele, lahtised tunnid jms).

Täienduskoolitusel õpitu-kogetu edastatakse kolleegidele juhul, kui koolituse teema pakub laiemat huvi (majasisene koolitus, pedagoogide koosolekud). Koolijuhtidel on olnud võimalus osa võtta õppereisidest välisriikidesse: seal kuulnud teave edastatakse personalile.

Viimase viie aasta jooksul on pedagoogid läbinud täienduskoolitusi erinevas mahus. Kümne pedagoogi puhul ei ole täidetud nõue osaleda viie aasta jooksul tööalases täienduskoolituses vähemalt 160 tunni ulatuses. Nimetatud pedagoogide hulgas on neli õpetajat, kes on koolis töötanud alla viie aasta või kellega on vahepeal töösuhe peatatud – nende puhul ei saa lähtuda nõudest läbida viimase viie aasta jooksul täienduskoolitusi vähemalt 160 tunni ulatuses.

Üks õpetaja, kellel on täienduskoolitusi läbitud 18 tunni ulatuses, õpib tasemeõppes. Õpetaja, kes omandas bakalaureusekraadi, osales täienduskoolituses 77 tunni ulatuses. Vastavate regulatsioonide väljatöötamise korral saab nende õpetajate tasemekoolituses osaletud tunde täienduskoolitusena arvesse võtta.

Kolmel õpetajal on koolitusi läbitud selgelt alla kehtestatud 160 tunni nõude.

Koolitusorganisatsioonidest eelistavad õpetajad Jaan Tõnissoni Instituuti, samuti on palju osaletud täiskasvanute keskkoolide korraldatud ühisüritustel, millega kaasneb ka enesetäiendamine. Õpetajakoolitusega tegelevaid kõrgkooli (Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool) on koolitusasutustena seni vähe kasutatud (kuus õpetajat).

2010/2011. õa koolitusplaanis on kümnele õpetajale planeeritud koolitus Tallinna Ülikooli juures.

Eesti Hariduse Infosüsteemi kantud ja dokumendiga tõendatud koolitustele lisaks on õppeasutuses läbi viidud sisekoolitusi, mille kohta on koostatud plaan. Sageli on sisekoolituste läbiviijad oma asutuse töötajad (kõige rohkem direktor). 2010. a käsitleti näiteks koolidokumentide täitmist ja kirja koostamist, klassijuhatajate töökohustusi, täiskasvanute koolitamise eripära, kooli õppekava koostamist. Kooli töötajad on kuulnud ka lektoreid väljastpoolt oma õppeasutust (loeng majandusharidusest, Türi Kolledži õppimisvõimaluste tutvustamine). 2008. a kuulati loengut põhihariduseta noorte probleemidest, toimusid ühisseminarid teiste täiskasvanute koolidega ja sõpruskooliga Soomest.

Täiskasvanute koolide koostöös organiseeritakse õpetajate täienduskoolitusi mittestatsionaarse õppe ja täiskasvanute koolitamise eripära arvestades, samuti arutatakse sarnaseid probleeme ja otsitakse neile ühiselt lahendusi. Ühistegevust soodustab ka täiskasvanute koolide juhtide list.

Paide Täiskasvanute Keskkooli õpetajatel on hea võimalus osaleda rahvaülikooli tasuta koolitustel, millega toetatakse õpetajate täienduskoolituste rahastamist. Õpetajad on osalenud sellistel koolitustel, nagu „Arvuti koolis“, „Terves kehas terve vaim“, „Kuidas õpetaja saab toetada täiskasvanud õppijat“, „Andragoogika“, samuti on õpitud võõrkeelekursustel.

Atesteerimisel omistatud ametijärk

Kooli 7-liikmeline atesteerimiskomisjon on moodustatud ja tema töökord kinnitatud direktori käskkirjaga 10.01.2008. a. Komisjoni kuuluvad mõlemad koolijuhid, kolm õpetajate esindajat, pidaja ja hoolekogu esindaja.

Atesteerimiskomisjoni moodustamisel ei ole kinni peetud haridus- ja teadusministri 2.10.2002. a määrusega nr 69 „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord“ sätestatud nõudmistest. Atesteerimiskomisjoni koosseisus ei ole registreeritud aine-, kutse- või pedagoogiliste ühenduste volitatud esindajat ega ametiühingu usaldusisikut, samuti kuuluvad nii direktor kui ka õppealajuhataja mõlemad komisjoni koosseisu (§ 11 lg 2 punktid 1, 3 ja 6).

Enamik täiskasvanute keskkooli õpetajatest omab pedagoogi ametijärku, vanempedagooge on kaks. Kooli atesteerimiskomisjon ei ole omistanud vanempedagoogi ametijärku; mõlemad vanempedagoogid on atesteeritud Järvamaa Kutsehariduskeskuses.

Vestlusest õpetajatega selgus, et mittestatsionaarse õppega kooli õpetajatena on neil raske täita vanempedagoogi ametijärgu omistamise tingimusi. Atesteerimise korda on õpetajatele tutvustatud.

Mitmed pikka aega õppeasutuses töötanud õpetajad omavad pedagoogi ametijärku juba aastast 1997–1998. Seitsmele õpetajale on ametijärk omistatud mõnes teises õppeasutuses.

Üldjuhul on atesteerimise läbiviija olnud õppeasutuse direktor ning pedagoogi ametijärk on omistatud direktori käskkirjaga. Pedagoogi ametijärgu omistamisel ei ole lähtutud haridus- ja teadusministri 2.10.2002. a määruse „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord“ §-st 20: puuduvad atesteeritava oma töö analüüs ja sisekontrolli eest vastutava isiku kirjalik hinnang atesteeritava tööle (inglise keele õpetaja).

Psühholoogia ja karjääriõpetuse õpetajale on kooli tööle võtmisel omistatud direktori käskkirjaga pedagoogi ametijärk. Õpetaja ei vasta haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele ja seetõttu ei saa talle ametijärku omistada (haridus- ja teadusministri 2. oktoobri 2002. a määruse nr 69 „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord“ § 6).

Keemia- ja bioloogiaõpetaja, kelle tasemeharidus on keskharidus, on atesteeritud pedagoogiks enne Paide Täiskasvanute Keskkooli tööle asumist. Kuna õpetajal puudub ametikohal töötamiseks vajalik tasemeharidus ning ta ei vasta kvalifikatsiooninõuetele, ei saa talle ametijärku omistada (haridus- ja teadusministri 2. oktoobri 2002. a määruse nr 69 § 6).

Kooli sisehindamisaruande järgi on koolis üks noorempedagoog, kuid kõnealust õpetajat ei saa noorempedagoogiks nimetada.

III. Teematilise riikliku järelevalve prioriteedist lähtuv kokkuvõte

1. Paide Täiskasvanute Keskkool on üldhariduslik munitsipaalkool, õppeasutuse pidaja on Paide linn.
2. Õppeasutuses on 197 õpilast ja 16 pedagoogi: direktor, õppealajuhataja ja 14 õpetajat.
3. Paide Täiskasvanute Keskkoolis on 8,83 ametikohta. Kõik ametikohad on täidetud. Kuus õpetajat töötab osalise koormusega.
4. Paide Täiskasvanute Keskkoolis on mitu pedagoogi, kes on antud koolis pikka aega töötanud ning kes soovivad jääda vanaduspuhkusele.
5. Haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele vastab 86,7% õpetajatest.
6. Kooli sisehindamisaruandest 2007/2008.–2009/2010. õa kohta ei selgu õppeasutuse tegelik olukord pedagoogide kvalifikatsiooninõuete täitmise osas.
7. 2011.–2013. aastaks koostatud arengukava üheks osaks on personali koolitusplaan, kus seatakse eesmärgiks õpetajate vastavus kvalifikatsiooninõuetele.
8. Kooli juhid omavad kõrgharidust. Pedagoogilist tööstaaži on direktoril 15 ja õppealajuhatajal 25 aastat. Mõlemal koolijuhil on läbitud 460-tunnine juhtimiskoolitus; direktoril lisaks 160-tunnine juhtimiskoolitus. Viimase viie aasta jooksul on mõlemad juhid läbinud täienduskoolitusi vähemalt 160 tunni ulatuses.
9. Kooli direktor, õppealajuhataja, mõlemad eesti keele õpetajad, inglise, saksa ja vene keele õpetajad, mõlemad matemaatikaõpetajad, ajalooõpetajad, geograafiaõpetaja, füüsikaõpetaja, muusikaõpetaja, keemia- ja bioloogiaõpetaja ning gümnaasiumiosa kunstiõpetaja vastavad haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.
10. Kvalifikatsiooninõuetele ei vasta põhikooliklasside keemia- ja bioloogiaõpetaja ning psühholoogia- ja valikaine õpetaja, samuti põhikooliklasside kunstiõpetaja, kellel puudub vastav tasemeharidus.
11. Õpetajate vaba ametikoha täitmiseks on õppeasutuses korraldatud konkursse, kuid kvalifikatsiooninõuetele vastavaid ja täiskasvanute õpetamise kogemustega õpetajaid on raske leida.

12. Psühholoogia- ja valikaine õpetajaga, kes ei vasta kvalifikatsiooninõuetele, on aastase töölepingu asemel sõlmitud tähtajatu tööleping.
13. Õpetajate tööalane koolitus toimub kooli arengukava, koolituspoliitika ja üldtööplaani alusel.
14. Õppeasutuse koolituspoliitika eesmärk on tagada pedagoogilise personali igakülgne areng.
15. Paide Täiskasvanute Keskkooli koolituspoliitikaga määratletakse, kuidas koolitused planeeritakse, koolitusvajadusi hinnatakse, koolitustele lubatakse, koolituste üle arvestust peetakse, koolituskulusid hüvitatakse, koolituste tulemuslikkust hinnatakse, samuti määratakse koolituskorralduse vastutustasandid.
16. Koolituspoliitikat käsitlev dokument ei sätesta, kuidas toimub iseseisva enesetäiendamise arvestamine, milline on töötaja tööalase täienduskoolituse maht. Koolituspoliitikaga ei seata eesmärgiks saavutada kõikide õppeasutuse pedagoogide vastavus haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.
17. Õppeasutuses planeeritakse õpetajate osalemine täienduskoolituses, peetakse arvestust koolitustest osavõtu üle, hinnatakse täienduskoolituste tulemuslikkust.
18. Õpetajate initsiatiiv oma professionaalse arengu tagamisel on pedagoogiti erinev ega lähtu alati õppeasutuse koolituspoliitikast, mille kohaselt vastutab iga töötaja ise enesearendamise ja oma kvalifikatsiooni säilitamise eest. Koolis on pedagooge, kes pole viimase viie aasta jooksul läbinud täienduskoolitusi vähemalt 160 tunni ulatuses.
19. Kooli pedagoogide koolitamiseks on kasutatud erinevaid võimalusi, nagu juhtide koolitused, õpetajate ainealased koolitused, sisekoolitused, rahvaülikooli koolitused, suveseminarid, täiskasvanute koolide ühiskoolitused, rahvusvahelised koolitused.
20. Õpetajakoolitusega tegelevaid kõrgkoole, nagu Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool on koolitusasutustena seni vähe kasutatud.
21. Täienduskoolitusel saadud info edastatakse kolleegidele juhul, kui koolituse teema pakub laiemat huvi.
22. Kahel viimasel aastal on koolitusraha vähenenud, mis on mõjutanud täienduskoolitustest osavõttu.
23. Õppeasutuse 15 õpetajast on pedagoogiks atesteeritud 13. Vanempedagooge on kaks.
24. Kaks õpetajat, kes ei vasta haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele, on atesteeritud pedagoogiks.

Positiivsed tähelepanekud

1. Paide Täiskasvanute Keskkoolis analüüsitakse järjepidevalt õpetajate täienduskoolituse olukorda.
2. Õpetajate koolitusplaan koostatakse alates 2006. aastast.
3. Õppeasutus teeb teiste täiskasvanute koolidega koostööd, mille hulka kuuluvad ka ühised koolitused; loodud on koostöösidemed sõpruskooliga Soome Vabariigist.
4. Paide Täiskasvanute Keskkooli õpetajatel on hea võimalus osaleda rahvaülikooli tasuta koolitustel, millega toetatakse õpetajate täienduskoolituse rahastamist ja avardatakse õpetajate enesetäiendamise võimalusi.

Õppeasutuses vajab parendamist

1. Kaks pedagoogi ei vasta haridusministri määrusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele; ühe pedagoogiga on sõlmitud tähtajatu tööleping.
2. Atesteerimiskomisjoni moodustamisel ja pedagoogide atesteerimisel ei ole lähtutud haridus- ja teadusministri 2. okt 2002. a määrusest nr 69 „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord“.
3. Õppeasutuses on kasutamata sisemised reservid õpetajate koolituse raamnõuetest tulenevate tööalase koolituse tingimuste täitmiseks.
4. Sisehindamise käigus ilmnunud probleemide lahendamine vajab konkreetsete meetmete kasutusele võtmist.

IV. Ettepanekud õppeasutuse direktorile:

1. Võtta kasutusele meetmed metoodikaalase tegevuse aktiveerimiseks koolis.
2. Sätestada õppeasutuse pedagoogide iseseisva enesetäiendamise põhimõtted ja kord.

V. Ettekirjutused õppeasutuse direktorile:

1. Tagada Paide Täiskasvanute Keskkooli õpetajate kvalifikatsiooni vastavus haridus- ja teadusministri 26.08.2002. a määrusega nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ kehtestatud nõuetele.

Tähtaeg: 1. september 2011. a

2. Kvalifikatsiooninõuetele mittevastavate pedagoogide tööle võtmisel lähtuda „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 75 lõikest 6.

Tähtaeg: 15. märts 2011. a

3. Tagada kõikide pedagoogide tööalane täienduskoolitus vähemalt 160 tunni ulatuses iga viie aasta jooksul (Vabariigi Valitsuse 22.11.2000. a määruse nr 381 „Õpetajate koolituse raamnõuded“ § 17 lg 2).

Tähtaeg: 1. september 2011. a

4. Pedagoogide atesteerimisel lähtuda haridus- ja teadusministri 2. okt 2002. a määrusest nr 69 „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord“.

Tähtaeg: 15. märts 2011. a

Riikliku järelevalve teostas

Anne Viljat